

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczy-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitsor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legzélszerűbben postaltalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Egy új mezőgazdasági iparág.

Dr. Wágner László, a mezőgazdaságtan nyilv. rendes tanára a kir. Józsefműegyetemen föltöbb fontos és különösen hazai viszonyainkra való tekintettel vitális érdekű új iparágat: a kukoriczából való keményítőgyártást fejtegető szak-közleményt közöl a „Földmívelési Érdekeink” legutóbbi számában. Abból indulva ki, hogy bizonyos iparágak a mezőgazdasággal való szoros kapcsolatuk folytán, ez utóbbinak ugyszólván létfontosságát képezik, a mennyiben a rossz talaj és hiányos trágya-erő által előidézett pangást csakis a mezőgazdasági iparok — melyek közvetlenül takarmányt és közvetve trágyát szolgáltatnak — képesek az egyensúly helyreállítása útján eloszlattani: érdekesen fejti ki, hogy mi lehet igazi mérve annak, hogy valamely ipar tökéletesen felel meg a mezőgazdaság igényeinek. Jelesül kimutatván azt, hogy a mezőgazdaságban az állatok sikeres táplálására és a jó trágyának elég nagy mennyiségben való előállítására első sorban és kétségtelenül a fehérnyanyagok szolgáltatnak, ez alapon a kukoriczából való keményítőgyártást állítja par excellence mezőgazdasági iparnak, miután ez szolgáltatja a létező iparok között a legtöbb fehérnyanyagot mint mellékterményt, illetőleg hulladékot. Ezen a legújabb időben teremtett ipar lényege az, hogy a tengeri keményítővé dolgoztatván fel, a kukoriczában tartalmazott 8—15% fehérnye változatlanul marad a mezőgazdaság céljaira és pedig nem hig moslék alakjában, hanem mint összeálló, könnyen eltartható sűrű tömeg, mely helyes arányokban keverve szalmacsutkával, felapított tengericsutkával stb. kitűnő takarmányt szolgáltat sertések, hizóökrök, igás- és tejelő marha, lovak és juhok, tehát az összes mezőgazdasági haszon- és igásjószág számára. Wágner tanár ur érdekesen fejti ki, hogy észszerű alapon induló mezőgazdának mai nap elsőrangú feladata a takarmány- és trágyatermelés, mivel a mezőgazdaság legjövödelmezőbb ága ma a húster-

melés és mert az intenzív hizlalással foglalkozó gazda földbirtokának jövödelmezőségét ez alapon az elérhető netovábbjág emelheti, a mennyiben ez uton a piaczi termények — buza stb. — termelése — a mint azt Anglia példája is mutatja, rendkívül fokozható lesz, a kiterjedt állattenyésztés és hústermelés tévén lehetővé azt, hogy a trágyaerő és ezzel együtt a talaj termőképessége az elérhető tetőpontjág emel-tethessék. A tudós tanár ur ezen alapon pontos és érdekes számvetéssel bizonyítja be a hústermelésnek a kukoriczából való keményítőgyártással kapcsolatban való nagyfontosságát és főként jövödelmezőségét, példában mutatva be egy kisebb (20 mázsát feldolgozó) kukoriczakeményítő gyár mellett létesíthető hizó jövödelmét, mely szerint a beállítható 270 db ökör hústermelésének értéke, azaz a hizlálási üzletág jövödelme egy évben (300 napi üzem alatt) a 23000 frtot meghaladja, míg a hizó állatok trágyájá 120 cat. holdnak erőteljes trágyázására elégséges.

De még érdekesebb az az összehasonlítás, melyet Wágner tanár a nálunk is elterjedt buza és burgonya keményítőgyárak, valamint a tengeri-keményítő gyárak között tesz. Már az egymagában, hogy a kukoricza — a cikk tudományos értékű s kétségbevonhatlan adatai szerint — háromszorosa több fehérnyét tartalmaz mint a burgonya, ez előbbi mezőgazdasági kihasználásra sokkal alkalmatosabbá teszi. Mihez még hozzájárul, hogy a kukoricza-keményítő-gyártás hulladékai (mint említve volt, a legkitűnőbb takarmány) nagy távolságokra is szállíthatók, miután táp- és tehát pénzértékük, arányosítva súlyuk és térfogatukhoz, tetemesen nagy. A burgonya- és kukoricza-keményítő-gyártás közt való összehasonlítás Wágner tanár ur még azzal bővít ki, hogy ugy a keményítő nyeresemény, valamint a talajnak a termelés következtében való kimerülése közt is párhuzamot von, a melyből az derül ki, hogy egyrészt a kukoriczával bevetett föld határonkint kétszer annyi fehérnyét szolgáltat, mint a burgonyatermelés, maga a keményítő nyeresemény

pedig — főként az által, hogy a burgonya-keményítő minősége, tehát értéke is csekélyebb, mint a kukoricza-keményítőé, szintén ez utóbbinak előnyére szól, ugy, hogy bizvást állítható, miszerint a talajnak csaknem egyenlő kimerülése mellett a kukoricza mivelés 25%-ig terjedő nagyobb jövödelmet szolgáltat, mint a burgonyamivelés.

Frappans adatok azok, melyeket Wágner tanár a kukoricza-keményítő-gyártás mellékterményeinek és hulladékainak (takarmány) értékét igazolja, a melyek arról győzik meg a figyelmes olvasót, hogy ezek a hulladékok még a kicsinyben való gyártás méretei mellett is (pl. 25 mm. naponkinti feldolgozás) a gyártás üzleti költségeit tökéletesen fedezik, míg a nyert, illetőleg előállított keményítő értékesítése egészen tiszta haszon, azaz a cikk számvetése szerint egy 15000 frttal berendezhető gyár bőven szolgáltat 20—40 százalék, sőt még ennél nagyobb tiszta jövödelmet is, szóval ugy áll a dolog, hogy a kukoricza-keményítő-gyártás — a takarmányul használható hulladék, a trágyatermelés, a husproductio és a termelési cikk értékeit mind egybevetve — oly rendkívül kedvező üzleti mérleget nyújt, minőt eddig egyetlen mezőgazdasági ipar sem szolgáltatott.

Mindezekon kívül érdekes még tudni, hogy a kukoriczából való keményítő-gyártást még oly gazdaságokban is sikeresen üzhetni, hol a kukoricza maga nem termeltetik, sőt Wágner tanár említ egy németországi gyárat, mely amerikai lófogó tengerit dolgoz fel és mely a drágább nyers anyag mellett is prosperál. Ezen új iparnak a jövöre való kilátásait illetőleg megjegyzezhető, hogy abban tultermelés, tehát jövödelmezőtlenység nem is képzelhető, mivel eddig tulnyomólag buzából gyártatván keményítő, ezen nagy piaczi ára folytán értékesebb terményünket van hivatva helyettesíteni a kukoricza, tehát a termelést egyszerűen a nyers anyag változtatása fogja átalakítani.

Gazdáink, kik földbirtokuk jövödelmezőségét emelni kívánják, az im röviden jelzett új mezőgaz-

T A R C Z A.

Halottak napján.

„A kegyetes szokás, mely minden évben egyszer a temető-kertet virággal, fényvel hinti be, ez idén is megtartandja szomorú ünnepét.

Es — — — — — valljuk be, hogy a közérzetet e kifejezése, mely halottak napján minden rang- s vallásbeli különbséget eltörölni igyekezve, a halál előtti egyenlőséget szemlélteti velünk, igen is megható, s alkalmas a megfigyelésre.

Mindenekelőtt feltűnő, hogy ez est temetői közönsége leginkább azon sirok előtt tolong, melyeknek az aranyozott kőből, vashól emelt emlékei a világitás fénye mintegy büszkén uralni látszik a jeltelen sirokra boruló sötétséget. De tisztelet az alatt nyugovónak, ha egyéb érdeme nem lenne is, mert halott, az élők tiszteletére méltó; hisz ép azért oly fényes és gazdag e sir.

Valóban kénytelenek vagyunk felvetni a kérdést: vajon a tömeg, mely e napon a sirkertekbe zarándokol, a szokásnak hódol-e inkább, vagy valóban az elköltözöttek iránti kegyeletének hoz áldozatot, midőn leszedve a késő őszi utolsó virágait, fény és koszorúk közé igyekszik rejtteni gyászát.

A tömeg csak látni akar; ösztönszerűleg tesz összehasonlítás a fény és gyász között, mely a kivilágítókat és halottaikat borítja, s minél nagyobbak találja az ellentétet élők és halottaik között, annál pontosabban állapítja meg szemlélete tárgyának, a kegyeletnek értékét.

S különös! mindenütt ugy tapasztaljuk, hogy minél ragyogóbb valamely sir, minél díszesebb, válogatottabb a virágok halmaza, mely annak hantjaira szórattott: annál sivárabban várják az alatt pihenőnek utódai az utolsó mécs végső lobbanását.

S valyon a száz meg ezernyi mécs-, lámpa-, gyertyafény, melyet hálás kegyeletünk e napon a sirokon virágokkal tarkítva összehalmoz, a halott emlékének van-e szentelve, vagy inkább tükör, melyből hiúságunkkal tetszelgünk? Merne-d-e kimondani a nélkül, hogy te magad is halott-számba ne jöjj? Oh az ember sokkal inkább szereti önmagát, hogy sem az elhunytak boszujától tartana.

De tévedés volna azt hinni, hogy a sirok díszése csupán virág és kivilágítás? Nem. A gyászolók szeméből lepergő könnyesepek, mind megannyi gyémánt szemekként gurulnak végig az arezról, virágról virágra, (mert csak nőszemekből hullanak e gyöngyök, csak ifju szemekből e csépegő gyémántok.) s ha van, mi a szemlélő tömeget kielégíti, ezek arra legalkalmasabbak.

Igazán ugy találom, hogy virágaink, koszorúink kevésbé bírnának becseseln előttünk s mások előtt, ha a sirokra boruló est sötétségén át kellene azokon keresni a fájdalom keserű könnyeit.

De végre is a virágból száraz haraszt lesz, a fény kialszik, a könnyeket, bármínők legyenek, beveszi a föld, a bámult és bámuló közönség magára hagyja szeretett halottjait. S jövöre — — — ismét visszatér.

Most egy éve mondotta el ezeket egy barátom. Legyenek e sorok az ő emlékének szentelve. S az olvasó is vigyen egy koszorút halottja sirjára.

Kampo de Vasko.**A pánszlávismus tapintatos megoldása.**

(Beszély.)

Irta: Záhonyi János.

A turopolyai intelligencia elvesztette a fejét, — a sáros utczákon ur és paraszt, mester-ember és túzóltó, továbbá pánszláv kisasszonyok és honleányok sűrű tömegben élénk beszéddel, hangos kiabálásokkal s szitkozódásokkal ajkaikon járáltak, daczára annak, hogy az est már előre haladt s az idő oly ködös volt, hogy az utczalámpák fénye alig bír áthatolni a sötét utczákon. Itt valaminek kellett történnie. Es ugy is van, Turopolyán nagy esemény történt. Új papot választottak és pedig magyar érzelmű papot! Oh Matica! Szakadj le menyholt és kárhozat, hogy a mai nap oly súlyos csapást mértél az üldözött tót nemzetre.

De legalább a küzdőlelem erős volt, így vigasztalja magát egy 50 éves, erőteljes uri ember, kinek izléssel épült emeletes háza, a főtér legszebb pontját uralja, s ő maga pedig, mint a Bach-korszak előkelő hivatalnok, s testestől lelkestől született tót, az egész város és vidékét uralja. Szé ideig minden ugy történt a vidéken a mint ő akarta, de ma

Cserta Milosláv ur kudarcot valott, pártja megbukott, megbuktatta őt egy tekintélyes megyei hivatalnok, ki egyszersmind a vidék ágosta hitvallású esperességi felügyelője, s megválasztotta Turopolyára Tóth Gyulát papnak, ki daczára annak, hogy Tóth a neve, tősgyökeres magyar ember.

— Tudtam én azt, hogy a tót félénk, — de nem hittem volna, hogy még moezszanni sem mer az esperességi felügyelő előtt, aki jelöltünk pártjának kétharmad részét elhódította tőlünk, hiába ajánlottam a tiszovnikai derek papot, e kedves Misot, a ki oly talpraesett cikkeket ír a „Narodni Novini” hasábjain, a kinek oly szépen borotvált paps arca van, a felpálkázott nyers tömeggel ma nem lehetett birni, s midőn azt a kérdést intéztem hozzájuk, hogy nem tartják-e canonicus hibának, hogy Tóth Gyula szakált és bajszot visel, az esperességi felügyelő azzal torkolt le, hogy Urunk Jézus Krisztust is szakálósan festik le!

— Hát te kedves lányom, mit szólasz koczá, tetszik-e neked a szakálás ember? —

A kérdés, kihez intézve volt, egy alig 17 éves gyönyörű leányka, a ki az izléssel butorzott szoba ablakánál állott, s az utczán hullámzó tömeg szemlélésébe volt elmerülve. A kérdésre gyorsan megfordult, s apukáját homlokon esőkoiva, igéző naivsággal bizonyította.

— Hogyne tetszenék a szakálás ember nekem, mikor te is az vagy kedves atyám!

Cserta ur atyai büszkeséggel simogatta meg Bozsenska leánya fekete hajfürteit s enyelegve ünnepélyes fogadást tétetett Bozsenkával, hogy az ujonnan megválasztott paphoz soha se szóljon, reá soha se nézzen, reá m'ndig haragudjék, mert magyar, mert — — — — — de már ezt magába gondolta Cserta ur, fiatal i-, nőtlen is, meg esinos is az új pap!

Es Bozsenska rögtön feltette magába, hogy az új papot rettenetesen fogja gyűlölni, mint jó tót honleányhoz illik, veie szöba se fog állani. De miköze is volna ő neki, egy előkelő földbirtokos leányának egy paphoz, hozzá még egy magyarhoz, a ki a tótot — mint apa mondja — csak kineveti, a ki még Sladkovicsot, vagy Collárt a hires tót költöket nem is ismeri, vagy ha ismeri is, csak kicsinyléssel nyilatkozik róla, s büszkén végig tekintve a szöba falain diszelgő, a tót nemzet s Oroszország nagyjait ábrázoló arczképeken, — a kis leány arca a nemzeti nagyság és hazaszeretet fényétől ragyogott, arca kigyult, szeme

dasági iparágban oly tényezőkre tehetnek szert, melylyel marhatartásuk jövedelmét — olesó és kitűnő takarmány által, továbbá a földiek termőerejének fenntartására és helyreállítására szükséges gazdag trágyázást és végül a piaci termények (buza stb.) termelésének fokozását bizton elérhetik. Wágner tanár ur ez érdemben a hozzá (Budapestre, Erzsébetér 19.) intézendő tudakozásokra bárkinék kézséggel szolgál bővebb felvilágosítással.

Felhívás.

Rimaszombat város képviselő választásra jogosított polgárai s lakosaihoz.

Rimaszombat város a megyei bizottságban 7 választott tag által van képviselve, — ezen jelenlegi képviselők közül háromnak Török János, Lengyel Andor, Dr. Szabó Samu uraknak megbízatásuk ez év végével lejár s az így üresedésbe jövő három helynek, újabb 6 évre, az eddigi avagy új tagok által leendő betöltése végett a választás megyei határozat következtében folyó hó 30-án fog megtartatni; az ez iránt hivatalos uton közzétett hirdetmény mellett ez uton is czélszerűnek tartom felhívni a tisztelt választókat, hogy a választásban teljes számmal s érdeklődéssel részt venni. szavazat jegyeiket a mondott napon reggeli 8 óráig, esti 6 óráig a város közházánál ülésező választási bizottságnál személyesen beadni sziveskedjenek.

Rimaszombat, 1883. október 24.

Csüdér Károly.
mint a választás vezetésére kiküldött megyei bizottsági tag.

Felhívás.

Iparos ifjaink azon törekvése, hogy önképző és segély-egyletet alakítsanak, czéljához közeleg; a kitarítás, az ügybuzgalom meghozta ohajtott gyámöleseit: „a rimaszombati iparos segédek önképző és segélyegylete” alapszabályai a kir. kormány által megerősítettén, leérkeztek, — a pénzalap pedig, habár korlátolt mérvben, elegendő az egylet első szükségleteinek fedezésére, s így a nevezett egylet törvényszerű megalakulásának immár akadálya nincs.

Azon körülmény, hogy közönségünk ez egylet megalakításának eszméjét nemcsak rokonszenvesen fogadta, de sőt másfél év alatt folytonosan pártfogásában részesítette, ugyszólván életképessé tette: egyik hathatós bizonyítéka annak, miszerint az iparos segédek egylete is hivatva van a társadalom javáért közreműködni.

De valamint eddigi működésünk anyagi sikerét csakis a közönség áldozatkészsége biztosíthatá: úgy a végleg megalakulandó egyletnek minden ízében erős szervezetet is csak a közönség, különösen pedig az iparos körök egyéni s közvetlen segéd-mével adhatunk.

Egyletünk czélja ismeretes, — erre nézve már a név is kellő tájékozást nyújt, — s hogy eddigi működésének sikere megfelel-e a czélnek, bírálja meg a közönség; s ha nincs, ki az egylet alakításán fáradozó iparos ifjak nyilvános és magán életmódja ellen kifogást tehet, úgy jogunk van hinni, hogy ezen egylet hasznos és szükséges.

esodás bálványozással csillogott; a kép fenséges volt! Cserta ur is elérte leánya gondolatmenetét, s a mai nap szenvedett vereséget, azon tudat, hogy legalább leánya valódi „tőhönleány”, enyhítette!

A történetek óta napok multak, Turopolya községe ismét visszaesett nyugodt egyhangúságába, a nép, ha új papját nem is szerette, legalább belenyugodott helyzetébe a min változtatni ugysem lehet! De nem nyugodott ám a papválasztásba az intelligencia, dacára annak, hogy Tóth Gyula barátunk jó pap, jó szónok, szép képzettségű ember volt, sőt a tót nyelvet is folyékonyan, választékos kifejezésekkel beszélt, hanem egészen eltörlesztelte magát az új paptól, a társaságba be nem fogadták, sőt Cserta ur, midőn Tóth Gyula barátunk első tiszteletét akarta tenni, ki üzent, hogy nincs itthon, s hogy a tiszteletes urnak soha se lesz itthon.

Tóth Gyula barátunk fájdalmas mosollyal vette tudomásul az ultimatumot, esügedten ment haza porochiájára, esendesen elgondolkozva haladt az utcán. Bozsenska kisasszony épen ablakánál állott, meg nem állhatta, ujság ingerből, de azon határozott szándékkal, hogy a tiszteletes ur köszönését nem fogja viszszozni, hogy ki ne tekintsen.

Midőn az ablakon kinézett, a véletlen úgy akarta, hogy épen a tiszteletes ur is az ablakra tekintett, s szemek találkoztak.

Bozsenska szemei büszkén, kérdőleg s visszautasítólag beszéltek, míg ellenben a tiszteletes ur egész lénye oly megható világtájdalmat árult el, hogy Bozsenska talán már meg is sajnálta volna, ha a tiszteletes ur köszöntésre érdekesítette volna őt, de így csak boszankodni tudott azon, hogy elment a nélkül, hogy a kalapiját megbillentette volna.

Egy év hamar elmúlik még Turopolyan is, a tiszteletes urat megszokták, ő elszigetelve élt, nem csinált senkinek alkalmatlanságot, idejének minden percét szép hivatásának és otthonának szentelte, ha ugyan otthonnak lehet nevezni azt a tágas, nagy lelkészi lakot, melyben ő egyedül lakott.

Ott állott a lelkészi lak a község szélén egy emelkedett helyen, honnét az egész községet belehatott látni, s az azon túl lefutó kies völgyet, mely számtalan községgel benépesítve, a völgyet átszelő folyóval, a szeliden emelkedő erdő koszoruzta halmokkal, füstölő gyáraival, népes ország-

Mindenki csak annyit tesz, a mennyire gyarló ereje képesíti, de annyit megtenni mindenkinek kötelessége; hol meddő az egyes akarat s erő, ott a társulatok hivatva a jó ügy zászlóját felemelni és győzelemre vinni. Jelszónk:

„Hass, alkoss, gyarapíts,
S a haza fényre derül.“

Hogy tehát ezen egylet biztos alapokon nyugodjék, különösen, hogy tagjainak létszámában meglegyen a szilárdság feltétele, szükséges, miszerint általában az önálló iparosok, különösen pedig az ipartársulatok az ügyet felkarolva, erkölcsi s anyagi támogatásukkal közreműködjenek.

E közreműködés módozatainak megállapítása czéljából van szerencsénk az ipartársulatok elnökeihez azon kérést intézni, hogy az iparos ifjak egyletének közgyűlését megelőzőleg f. évi november hó 4-ik napján (vasárnap) d. u. 3 órakor a város-háza tanácstermében tartandó előértekezleten megjelenni, s illetőleg ott társulatukat 2—3 taggal képviseltetni sziveskedjenek.

Együttal felhivatnak azon iparos segédek, kik egyletünk rendes tagjaivá lenni akarnak, hogy e végett vagy Rábely Miklós ideiglenes titkárnál, (Lonszoci utca 24. sz.) jelentkezni, vagy nevüket az egyleti helyiségben (felső-rimasor 25. sz.) nyitva levő anyakönyvbe sajátkezűleg bejegyezni siessenek, mert a közgyűlésen szavazati jogot másként nem gyakorolhatnának.

Hisszük, hogy ipar-társulataink és iparos ifjaink szívesen vesznek részt azon törekvésekben, melyeknek végeztelját a közjó előmozdítása képezi. Rimaszombat, 1883. évi október 28.

Kovács József,
ideigl. elnök.

Rábely Miklós,
ideigl. titkar.

Szívesen adunk helyet lapunkban e felhívásnak, s még örömebb hisszük, hogy egyszerű szavai iparos közönségünknek visszhangra találjanak nemesek, de fel is keltendik azon érdeklődést, melyet iparos ifjaink egy életerős egyletben tömörülni vágyó része eddigi magatartásával méltán kiérdemelt. — Ne is legyen e felhívás „a pusztába kiáltónak szava”. Mert bár merre tekintünk a közelet terén széles e hazában, mindenütt az üdvös verseny ama buzgalommal találkozzunk, mely hivatva van egy szebb kor hajnalát deríteni a tudományra, művészetre, iparra, földművelésre, — az erkölcsi és anyagi életre egyaránt. Megyénk, városunk története adatokkal dicsekedhetik abban, hogy a korszerű eszmék megtestesítésén sohasem utolsóak, de gyakran elsőnek lépett a küzdelem terére. — Ime most is egy alkalom iparosainknak, hogy e megyében a legelső olyan egyletet megalakítani, életerőssé tenni segítsen, minővel többi városaink még nem dicsekedhetnek: lehetne-e ez alkalmat elmulasztani arra, hogy városunk mint vezérszerepre hivatott megyei székhely, nemes példájával hasson a többi városok iparosaira? mi ezt nem merjük feltételezni, sőt ellenkezőleg arról vagyunk meggyőződve, hogy e felhívást, még ha különösen nem ajánlanók is az illetékes közönség figyelmébe, követni fogják mindazok, kiknek szívében munkás szeretet lakozik.

Levelezések.

Ratkó. 1883. október 23-án.

T. Szerkesztő ur! Körülből egy és fél éve annak, hogy Libay Lajos járási orvos elhalt s így a ratkói járás orvos nélkül maradt. — A körorvosi állomásra igaz, hogy dr. Is-

utjával, a pezsgő élet képét tüntette fel, míg a háttérben a sötét zöld fenyvesek hallgatag koronái a tenyészet vég-határaiig értek, s azon túl a bércek csucsei, a sziklák milliárdjai a költészetet elevenítette meg. Ily helyen a köznaposság köréből a lélek felemelkedik, s a fenséges vidék az erőteljes testbe, a magasztos eszméket e földi gyarlóságtól megóvja s nemes tettekre sarkalja. Tóth Gyula barátunkra is kedvező benyomást gyakorolt a fevidéki élet, bár a déli-bábos alföldi róna szülőtte volt, hol a gondolat végtelen rónákon akadálytalanul repül a semmiségig, de itt a halgató bérceken a tekintet megakad, s a felvidéknek fenyvesekkel borított vadregényes tája s ezen változatai az idegét új életre készíteti, s lehetetlen, hogy az, a ki a felvidék lakói a szegény tótok életét, életveszélyes foglalkozásait, keresetmódjait, s az itteni köznép műveltségét, a zord téli idővel beköszöntött nyomorát komoly tanulmánya tárgyává teszi, ne igyekezzék tőle telhetőleg, ha szívében nemesebb érzelmek égnek, rajtuk segíteni! Hát még egy lelkész, az urnak szolgálója, kinek áldásos működése kihat a vallási, politikai és családi életre, mennyi jót és üdvös dolgokat eslekedhetik!

Tóth Gyula tiszteles ur fiatal hévvel rajongott az emberiségért fajkülönbség nélkül, de hazáját imádtá!

Félrevezett népet nem elidegeníteni, de meg akarta nyerni és tartani hazájának, nem követte ő számos fiatal kartársá tüzeskedését, nem erőszakolt ő népére magyar isteni tiszteletet, nem hurezolta ő meg a hirhéd agítátorokat a lapok hasabjain, nem adott ő arra semmit, hogy népe mily nyelven fejezi ki érzelmeit, hanem a sziv hurjait hozta rezgésbe, a vidék lelkületét és érzelmeit hódította vissza hazájának, a nélkül, hogy a politikai ellentétes kérdéseket fejtegette volna, lassanként létrehozta a magyar-tót testvériséget. Feladatát nagyban megkönnyítette az, hogy kitűnő hasonzenvi orvos volt, s a szegény köznepet könyörületből gyógyította. Orvosi hírneve villámgyorsasággal terjedt el, annyira, hogy a doktor urak jövedelme nagy mérvben megcsökkent. Az állapotot türethetetlenek tartották, minek folytán beleugrasztották Turopolya község pánszláv jegyzőjét, hogy Tóth Gyula tiszteletes uramat, mint orvost jövedelmi adóval rovatassa meg, mit a jegyző készséggel teljesítvén nagy örömet szerzett az érdemes pánszláv társaságnak. De Tóth Gyula tiszteletes uramat ez sem riasztotta el nemes-

tők Barna lett megválasztva, ki azonban — minthogy a katonasághoz berendeltetett, — állomását el nem foglalhatta. Ezen körülmény szükségessé tette a helyettesítést, minek folytán dr. Molnár, majd 3 hó leteltével ennek eltávozta után dr. Rudnay lett kiküldve az orvosi teendők végzésére. Egy hó mulva ő is eltávozott s azóta városunk s köre orvos nélkül van. — Van — mondom, mert dr. Istók Barna ur, dacára, hogy október hó 1-én állomását elfoglalni igérte, ezt még mindez ideig nem tette. Nem pedig azért, mert dacára annak, hogy a választást annak idejében elfogadta, a helyett, hogy itt személyesen megjelent volna, levélben értesíti az előjáróságot, hogy ha a kör javadalmazását 200 frt utazási átalánnyal emelni fogja, foglalandja el állomását. Hogy mindezek nem épen kellemesen érintik városunkat és a kör lakosait, könnyű elgondolni, különösen akkor, midőn különös isteni gondviselés folytán vált csakis nélkülözhetővé eddig is a körorvos.

Egyébiránt hisszük, hogy e kellemetlen ügy minél előbb normális megoldást nyerend, mi reánk nézve hasznos és kívánatos is.

Egy ratkói.

Hírek és vegyesek.

Kinevezés. A gömörmegeyi közkórháznál rendszerezett gondnoki állomásra Lukács Árpád kövecsesi birtokos nevezetett ki.

Szíves kérelem. Mely tisztelettel kéretnek a közönség nagyra becsült egyeséi, kik ugyanezen lapban történt felhívásunk alapján és a jótékony-cél iránti meleg érdeklődésből, a rimaszombati ág. ev. egyház leányiskolája felépítésének költségeire rendezendő sorsjátékhoz, netán némi nyemremény tárgyakat ohajtanának nagylelkűen följáranlani: miszerint kegyeskedjenek azokat f. évi okt. hó 31-ig, a sorsjátékügyi bizottság rendelkezése alá boesajítani annál is inkább, miután a nyemreménytárgyak összeállított sorozata, már nov. hó 1-én a m. k. lotto-igazgatósághoz lesz betérjesztendő, mely záros határidő után a nemes czél előmozdítására följáranlott ajándék-tárgyak nem volnának értékesíthetők.

A sorsjátékügyi bizottság.

Rendkívüli megyebizottsági közgyűlés lesz november 13-ikán, melyet szükségessé tett a tisztújító közgyűlés határnapjának kitűzése, a már megalapított s megerősített költségvetés tudomásul vétele s a kormány által a megye több feliratára leküldött válaszok kihirdetése.

A nagyrőczei járásban szolgabírói székhelyül Jolsvát, a rimaszombati pedig Nyustyát jelölte ki a belügyminiszter a megyebizottsági közgyűlésben megállapított s felterjesztett okadatok alapján.

Körorvos választás. Az osztrák körorvosi állomásra e hó 2-án dr. Marikovszky István, dr. Marikovszky Gusztáv veterán orvosunknak s a gömörmegeyi orvos és gyógyszerész egylet buzgó elnökének fia, választott meg.

Értesítés. Az október 29-én, Gömör-Panyiton tartandó tanítói körgyűlés a putnoki és esetneki országos vásárrok miatt november 8-án fog megtartatni, miről az igen tisztelt tagtárs urakat tisztelettel értesitem. S.-Gömör, 1883. október 23.

Bogár Lajos, körelnök.

Vettük a következő gyászjelentést: A miskolczi ágostai hitvallásu evang. egyház, a közvesztesség fájdalmas tudatával ad szomorú értesítést Sturman Andor elemi fiiskolai rendes tanító, gymnasiumi rajztanár, ipariskolai tanítónak, a hógyaljai ev. tanító-egylet tagja és könyvtárnokának elhunyt felől, ki is f. é. október 21-ikén, reggeli 5 órakor fejtezte be munkás életét hosszas szenvedés után, élete 29-ik. tanítói működésének 9-ik évében tér korai sírjába. Pomaradványai kedden október 23-ikán délután 2 1/2 órakor vitetnek az egyház udvaráról a mindszenti sírkertbe és ott öröknyugalomra tetetnek. Művelt, szakképzett, modor, szorgalom és előadási képesség által nagy sikert felmutatni tudó kitűnő tanítóul és nevelőül vált be s mint ilyen jó hirnevet szerzett a tanodának, méltó elismerésre érdemesült. Áldó emlékezet siri alma felett!

A nagyrőczei asztalos tanműhely tanítójává Kis Jenő nevezetett ki.

ember-baráti feladatának teljesítésétől, kifizette a reá kivetett orvosi kereseti adót, s a népek továbbra is testi és lelki orvosa maradt.

A természet felébredt téli álmából, a tavasz kinyitott a patakok újra hangosan csevegtek. A lég ugyan még tulajdonosan friss, de azért már üde és lágy mint a selyem. A völgyek még az éj homályában borognak mint az álomképek, de a gránitsziklák, a hóval borított eszesok a hajnal bíbor tüzeiben égnek, melyek oly csábítólag vonzák magukhoz a lelket.

Bozsenska sem tudott ellenállani a természet szépségeinek, mint már számtalanszor kirándult a havasok közé, testvéreiben, a havasi rőzsákban gyönyörködni.

A rengeteg fenyves édes álomban szenderegve mozdatlanul áll, Bozsenska mint a tündér álmódóva sétál fel a bércekre, honnét oly elragadó kilátás nyílik az egész országra, a merre a szem tekint mindenütt a gyönyörtől ittassá válók: Azok a sziklafalak, eszesok, a hóval borított fensikok, a virággal behintett völgyek a tükör-zöld tengerszemek, a sűrű erdők, a mély völgyek, a hol a felkelő nap lassanként eloszlatja a ködfátyolt s a folyók mint ezüst szallagok a nap sugaraiban fürödnek; az alpes világot fenségessé teszik!

Bozsenska is egészen elmerült, ábrándjaival benépesítette a havasi flórakkal viruló helyet, s észre sem vette a a közeledő fellegetek, a melyek véstjósólag kovályogtak a havasi eszesok körül, csak mikor a vihar egész borzasztóságában kitört, midőn a villámlás és menydörgéstől a fenyvesek nyögni kezdtek, s a gránit sziklafalak ezerszeresen nagyitva viszhangoztak, ugrott fel ülőhelyéből, s a szakadó záporban zerge könnyedséggel sietett a vihar elől menekülni.

Szerencséjére közelben egy elhagyatott menházat ért, s egészen átázva sietett a fődél alá.

Azonban meglepetve állott meg annak ajtajánál, s már vissza is akart a viharba fordulni, mert a menházba a tiszteletes urat látta.

Tóth Gyula barátunk a meglepetés édes mesolyával fogadta a kedves jelenséget, a ki oly zavartan állott ott a küszöbnél, a ki világos kék ruhájában, s szalmakalapja körül koszoruzott alpesi flórakkal úgy nézett ki mint egy megtévesztett erdei nympfa.

(Folyt. köv.)

Sulyos családi-csapás érte Ruszkay Gyula jános ref. lelkész, lapunk munkatársát; ugyanis egyik fia József, folyó hó 21-én hirtelen elhunyt. — Az elköltözöttnek legyen áhna esondos és zavartalan, a bánatos szülők fájdalmát pedig enyhítse a vigasztalás örök Istene!

Kilátás kedélyes és olcsó mulatságra. A rimaszombati ág. hitv. ev. egyház által, leányiskolájának felépítésére rendezett sorsjáték nyereszájainak kihúzása — mint biztos kuforrásból tudjuk — folyó évi nov. hó 25-én lesz, mely alkalommal a sorsjátékügyi bizottság, egy táncmulatsággal egybekötött kisorsolási estélyt szándékozik rendezni. Ebből az tűnik ki, hogy a sorsjátékügyi bizottság, nem valami költséges és fényes bált, hanem egy családi színezetű, kedélyes népes estélyt óhajt létrehozni; hol a hölgyek a leggyorsabb ruhákban is, a férfiak pedig feszélytelenül, a legoththoniasabban érezhessék magukat, szóval, hogy olcsó pénzért és mégis jól mulathassanak. — Előre is szép eredményt jósolunk ezen korszerűen és helyesen rendezendő mulatságnak.

A rimaszombati ev. leányiskola javára kibocsátott sorsjegyek igen nagy kelendőségnek örvendnek városunkban. Ez érdeklődés mindenesetre tanbizonyossága annak, hogy a kitűzött cél szentségét érzi és tudja városnak közönsége. A díszes nyereségtárgyak is megérkeztek már, s Tibély Zs. kereskedésében vannak közszemlére kitéve, hol az érdeklődők megtekinthetik.

Drága nyeresemény. A lónemesítés érdekében kibocsátott sorsjegyek legközelebbi húzásánál egyik előkelő ismerősünk egy közönséges irónt nyert, minek folytán a nyertes sorsjegyet egyik rokonához a fővárosba küldte, s megkérte a nyereségtárgy felvételére. — A felkért rokon a megbízást teljesítette is s azon értesítéssel küldte le a nyereségtárgyat, hogy érte 40 krt kellett fizetni nyereségtárgyadó címén. Ugy hisszük, ehhez nem kell commentár.

Vadászatok. Nagyon érdekes vadászatok folynak mostanában Andrassy Manó gróf betleri erdőségeiben. Az eredmény valóban rendkívül. Így csak a múlt hétfői hajtvadászat alkalmával két medvét és hét disznót lőtt a társaság. Kaunitz Vilmos gróf lőtt egy szép nagy medvét, egy nagy vadkant és egy koczát, Andrassy Géza gróf lőtte a másik medvét és egy vadkant, Lichtenstein Vilmos herceg egy vadkant, Hohenlohe Egon herceg egy vadkant és egy koczát; ezenkívül Hohenlohe herceg, Kaunitz és Andrassy grófok egy-egy medvét megsebzettek, végül a főerdész szintén egy koczát terített le.

A miskolczi kereskedelmi és iparkamara felterjesztése folytán a közlekedésügyi miniszter megengedte, hogy november 1-sejétől kezdve az egész Tornallya-, Murány-, Tiszolezi utvonalon az egyfogatú küldővezeték-kocsiposta kétfogatu karriolalaku kocsipostajáratá átalakítsák.

Közbiztonsági állapotok. Szomorú közbiztonsági állapotokról értesítik lapunkat Kókova vidékéről. Ugyanis itt — nem számítva a helységekben előforduló gyakori lopásokat — valóságos rabló-támadásnak van kitéve, a kit sorsa e vidékre visz. Legközelebb is a rimaszombati vásártól hazatérőket fosztogatták ki a falu közelében elterülő kőbányák mellett. Így támadták meg K. K. urak bérését, ki harmad magával ment arra s erővel elvették tőlük két kendőt; majd egy lizzelt s káposztával megrakott szekert támadták meg, s a lizzes zsákokat felmetszettek, tartalmuknak egy részét el is vitték; P — urat pedig kövekkel dobálták meg, egy hazatérő iparosról pedig a téli ruhát húzták le. Általában több helyt fordultak elő a tulajdon elleni kihágások a téli időszak közeledtével, minek oka szerintünk nem az előjáróság éberségének hiányában, mint inkább abban keresendő, hogy a hajléktalan s munkátlan eszések meg van győződve s felől, hogy büntényt követvén el, a téli fagy és éhenhalás ellen biztos menhelyet talál a börtönökben.

Tüzoltó-negyest szerzett Kovács Emil jeles zenéiről. — A mű, mely egyike a legjobb alkotásoknak. Táborosky és Parsch bizományában jelent meg igen esinos kiállításban. Mint udonságot a téren, ajánljuk hölgyeink figyelmébe. — Kapható kiadóhivatalunkban is. Ara 1 frt.

Rabló vándorcigányok. A rimaszombati országos vásárra jött Novoj Zsuzsanna jósvai lakos ruhaneműekkel. Szerencsésen el is ért minden baj nélkül a „Bakti” pusztaig; ennek közelében azonban oláh cigányokkal találkozott, kik az ut szélén ütöttek tanyát. Ezek megállították, s mindenéből kifosztották. A szegény leány sietett be a városba, honnan röktön kimentek a pandurok s el is fogtak egy csapatot a rablós helyének közelében, de a valódi tettesek még eddig nem kerültek kézre.

Rimaszombatban is mindinkább gyakoriakká válnak a lopások; így folyó hó 17-én egyik városi rendőr akart szert tenni káposztára s 85 fejet még pedig a szebbjéből ki is válogatott a káposztaföldeken — nem kérdezve, hogy szabad-e? Azonban rajtaespték s a kár megtérítésén kívül hivatalából azonnal elesapták. — Október 22-én pedig B. L. losonci-utcai lakosnak törték fel ismeretlen tettesek a házat s több értékes ruha és ágyneműt tolvajlottak el.

Kistéleki Lévy Henrik legújabb nagy alapítványa. A „Győri Közlöny” írja: A győrmegyei kisbaráthi szüret, mely Lévy Henrik mintaszerűleg kezelt szőlőjében évek óta Győrváros és Győrmegye intelligenciájának találkozási alkalomul szokott szolgálni, az idén egy nagyszerű tény által lett örökre nevezetessé. A szüretre az idén is nagy számban jelentek meg a kitünő vendégszeretetről ismert háziur tisztelői. Az ebéd, mely a présház tágas termében volt s melyen az asztalfőn a háziur szeretetre méltó s jótékony szelleméről általánosan ismert neje elnökölt, megeredt a felköszöntések árja, s alig hangzottak el a megye alispánjának gróf Laszberg Rezsőnek a háziurra s nejeire mondott felköszöntő szavai, felállt Lévy Henrik a háziur, s kijelenté magvas, lelkes beszédében, hogy annak jelöl, mennyire szívén viseli Győrmegye érdekeit, jölét, a nyugdíjjal nem bíró megyei tisztikar javára szolgáló segélyalap megteremtésére ezennel 10,000 frtos alapítványt tesz. Midőn e nemes szavai elhangzottak, az egész vendégkör felállva hallgatta beszédének további menetét. A szemekben a lelkesült sugárai csillogtak s szünni nem akáro éljenzen üdvözlé a nemes férfiú nagy horderejű tényét, mely által Győrmegye örök háliját érdemelte ki magának. Ritka szép áldozat ez a közügyek oltárán! A derék férfiú neve ország-szerte ismeretes már a tudomány, az irodalom és művészet oltárára hozott áldozatairól s hogy Győrmegye ügyeit is szívén hordozza — fényes tettel bizonyította be. Isten éltesse! Sok ily derék férfiút a hazának! — Eddig tart a győri lap tudósítása. A nagy alapítvány jellemzi a kitünő

férfit, a nemesszívű embert, ki nem pusztá szóval, de tettekkel bizonyítja naponta nemességét. Az első magyar általános biztosító társaság köztisztviselőiben álló érdemes vezérigazgatójának élete a folytonos jó és nemes tettek láncolata, mely nem szorul dicsőre, magában hordja legnagyobb dicsőretét.

A rimaszombati őszi országosvásár e hó 22—23-kán volt, bár oly népesnek nem volt mondható, mint a minő lenni szokott, de azért egyes ipar és kereskedelmi cikkek eléggé keresettek voltak. Behajátott mintegy 1600—1800 ökör, 280 db ló, 2100 db juh. — A hizott marha ára 300—450 frt, juhok párja 4—6 frt, sovány sertések darabja 20—30 frt, míg a kihizott 60—70 frt — A buza és takarmány nem nagy keresetnek örvendett, minek következtében az ár esökkent. — Káposztát oly temédekkel szállították, hogy alig lehetett a különben térs piacon elhelyezni. — A rendőrség 12 szekér vándor cigányesapatot tartóztatott le, kiket illető tartózkodási helyekre tolonoztattak.

A rimamurány-salgó-tarjani vasmű részvény társaság évi rendes közgyűlését Laczkó Antal elnöklete alatt okt. 24-én tartotta meg. Elnök konstatalván, hogy 47 részvényes által 37,960 drb részvény, 1516 szavazattal letétezt, s hogy 25 részvényes jelen van, a gyűlést megnyitotta s a jegyzőkönyv vezetésére Steinbach István kir. közjegyzőt, ennek hitelesítésére pedig Horváthy Nándor és Grötschl Imre részvényeseket kérte fel. Az igazgatósági jelentés az elmúlt üzemi év eredményeit kedvezőképp mondja, a széntermelés 1.766.275 minnászt tett ki; szénleendő fa kivágatott 176.360 köbméter s az ebből nyert faszén 573.890 hl-ert teszen. A rima- és murányvölgyi kohakban 162,327 mm. nyers vas állítottak elő, a vasérez termelés a vashegyi bányából 317,950 mm volt. A vasfinomító gyárakban 445.413 métermáza nyers szén és egvbő feltermény és 346.590 mm. készaru termeltetett. A jelentés azután hosszasan foglalkozik a társaság gyártelepein foganatosított és még foganatosítandó átalakításokról, ezelszerűbb berendezésekről és új szerzeményekről, mely költségek fedezése céljából a társulati tőke felemelését indítványozza. A múlt évi tiszta nyereség, 826,534 frt 47 kr, hovaforrditása iránt ajánlja az igazgatóság, hogy 24,793 frt 3 kr. az igazgatóság díjazására, 24,793 frt 3 kr. a hivatalnokok megjutalmazására, 33,057 frt 38 kr. a tartalék alapra fordítsák, a fennmaradt összegből pedig, a múlt évi maradvánnyal együtt 755,626 frt 37 krból 735,900 frt osztassék fel a részvényesek között s a fennmaradó 18,626 frt 37 kr. vezetessék át új számlára. A felügyelőbizottság jelentésének előterjesztése után a felmentvény ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadatott, a nyeresemény felosztása iránt tett javaslat elfogadott s a f. é. november 1-én esedékes szelvény 10 frittal leendő beváltása elhatározott. A társulati részvénytőkének 7.359.000 forintól 10.000.000 frra leendő fel-emelését elfogadta a közgyűlés, azzal a kikötéssel, hogy minden régi részvényes számára 3 eddigi részvény után egy új részvényre az elővételi jog biztosított s Grötschl Imre és Radkovszky Aladár felszólalásai után kimondatott, hogy a részvényesek után fennmaradó 2000 db részvény 103 forintot alul nem értékesíthető. Végül az alapszabályok módosítása tárgyalott. Az igazgatóság javaslata szó nélkül fogadott el, csak a tartaléktőkékről szóló §-nál fejlődött vita Grötschl Imre a 250.000 frt tartalékalapot esekelynek tartotta s azt indítványozta, hogy ez emellessék fel az alapítóke 10 %-áig. Indítványát pártolta Sztányi Odón. Szavazásra boesáttatván az ügy, az igazgatóság javaslata fogadottat el. Grötschl azon kérdésére, hogy az újonnan kibocsátandó részvények miként fognak kamatoztatni, elnök megayugtatólag előadja, hogy a befizetések után 5% fog fizettetni. Ezzel az ülést véget ért.

Rövid hírek: Halálos párbaj volt a temesvári erdőben e 23-ikán gr. Battyányi István és dr. Rosenberg Gyula közt, melyben az első elesett. — **Hercegovina** határában ismét rablóbandák mutatkoznak s a közbiztonságot veszélyeztetik. — **Kolozsváron** e hó 25-én akasztották fel Lajos Ferencet és Paduran Vaszit, kik özv. Cseként rablói vágyból meggyilkolták, de rajta-vesztettek. — **A budapesti sajtóbírósg** előtt november 15-én fogják tárgyalni Bácskai Julesának, Bodon József, a „Gyöngyösi lapok” szerkesztője ellen indított sajtóperét. — **Varsóban** az ottan Mária nevelő-intézetben titkos nihilistanyomdát fedeztek föl s több előkelő ifju nőt s az intézet tanítóit elfogták. — **Majthényi László** rosskovi birtokán agyag, kőanyag és ébamat gyárat állított fel, melyben nagyban készítik az alagesőveket. — **Sziklay Józsefet**, a mi kir. államvasutak egyik bugzó tisztviselőjét e hó 25-ikén éjjel szolgálat közben a vonat elgázolta.

A „Magyarország és a Nagyvilág” pályázata. A lapunk által hirdett beszélypályázat ügyében Bartók Lajos, Dalmady Győző és P. Szathmáry Károly urak, mint felkért bírálók, külön-külön betérjesztvén a bírálói működésük eredményéről szóló jelentést, egyhangulag a 28-ik számú, „Egy végzetes megbízás” című pályaműnek javasolják kiadni a kitűzött jutalmat, mint olyannak, mely a pályaművek sorából ugy teljesen kidöntet mese és élethű jellemzés, mint érdeket keltő előadás által egyaránt kimagaslík. Eszerint a Légrady-testvérek által jutalom gyanánt fölajánlt 15 aranyat a 28-ik számú „Distatimores a caminae nostro” jellegével ellátott „Egy végzetes megbízás” című elbeszélés szerzője nyerte el. A jelölés levél felbontása után kitűnt, hogy a pályadíjnyertes mű szerzője, Donáth Bernát Érsekújvárott, a ki a jutalmat a Légrady-testvérek kiadóhivatalában (Budapest, nádor-utca 7. szám) igazolás mellett átveheti. Midőn részünkről még örömlököt fejezzük ki a felölt, hogy pályázatunk nem maradt meddő, e helyen is őszinte köszönetet mondunk a bírálóknak fáradságos munkájukért.

A „Magyarország és a Nagyvilág” szerkesztősége.

Színház.

Szombath, október 20-ikán, „A miniszter előszobájában” című egy felvonásos vígjáték került színpadra. A főszerepet Mátyássy kellő tapintattal és felfogással adta, ügyesen személyesítvén az öreg napidijas gyakornokot, kinek legfőbb vágya volt 49 évi remény és nélkülözéssel teljes várakozás után rendes írónkká lenni. Az est többi részét a Schwarz család erő és ködfátyolkép mutatványai töltötték be, melyeken különösen a gyermekserég és a galeria mulatott jól. Általában megjegyezzük, hogy városunk közönségét csak akkor elégítik ki a kisebb színelőadások, ha kellő csin és disz, — e mellett ügyes alakítással jelenik meg egyik-másik

szereplő a színpadon, — az akrobatai s másnemű mutatványok művelését aligha szereznek számúra, s hihetőleg ez volt oka, hogy kevesen voltak jelen, dacára annak, hogy Mátyássy egyike azoknak, kiket örömet látunk a színpadon.

Vasárnap okt. 21. „A cigány” eredeti népszínmű 3. felv. Szigligetiől. — Mint mindig, ugy ez alkalommal is tetszésben részesült Szigligetinek ez a nép véréből merített népszínműve, habár az előadás, különösen a szerepek betanulását és éneket illetőleg sok kívánni valót hagyott maga után. — Azt minden színésznek, de különösen az igazgatóknak tudnia kellene, hogy mennyire diszgustál a halgatóságnál az, ha az egyes jelenetekben a szereplő sokszor nem tudja mikor kihez és mit szóljon, továbbá, hogy ha a publicum előbb hallja a sugótól azt, mit a szereplőktől kellene hallani, kérjük tehát az igazgató urat, hogy ez ügyben saját jól felfogott érdekében gyorsan és gyökeresen segítsen. — Az ének, különösen a karban gyenge volt, gondoskodni kell hát másod sorban arról, hogy legyen a karban ugy a férfiak, mint a nők között egy vezető hang, mely után a gyengébbek mehessenek, hogy ne lehessen a karból egyesek hangját külön-külön és egymásután kiismerni; továbbá ügyelni arra is, hogy a kíséret a hanganyaghoz mért accordot adjon. — Kimagaslottak ez előadás folyamán — Veresnő (Rózi), Lovassy (Kurta), s mint rendesen Kövessy (Márton). — Veress (Zsiga) sikerültebb lett volna, ha a darab végén több szenvedélyt fejt ki. — Gyarmathy (Gyuri), Kövessyné (Rebeka), Tövölgyi Ilon (Evi), Toldy (Pety) és a többiek különösen Tövölgyi Ilon, jól megállották helyüket, habár Wanzély Irma szerepét, ki közbejött akadályok miatt nem játszott, — az énekrészeket leszámítva, sikerrel játszotta.

Okt. 22. „A sárga csikó” Csepreghy népszínműve 3 felvonásban. A boldog emlékü szerzőnek egyik sikerültebb darabja, domborított alakokkal, s melynek előadása közönségünknek már több ízben szerzett kellemes estét. A miatt is azok közé kell számítanunk, mert ugy az előadás maga mint az énekrészeknek kerekedebb, illetőleg sikerültebbek voltak. Bakajt Veres adta elég szerencsével egész a 3. felvonás második változásáig, a mikor több lelki küzdelem és lélek furdalás jobban kiemeli a hajdani gyilkost. Az előadás sikerei (Erzsike) Vanzély Irma, ki ma teljesen disponálva volt. (Csorba Márton) Lovassy, (Csárdás) Kövessy, biztosították; az első élénk, otthonos játékkal s méltán megújított dalaival a második átgondolt játékkal, melyből egy méltatlanul szenvedőt a közönség könyösillogás közt ösmert fel, a harmadik pedig Kövessy, ki mint tudjuk, mindenből képes jót teremni tőlül métszet eredeti humoru paraszt keresmárost elevenített meg a valóságig híven. Kövessyné (Ágnes) Gyarmathy (Laczi) szintén igyekeztek feladatuknak megfelelni, — bár az utóbbi nem volt teljesen hangjánál. Jellemzetesen alakított s masquejált külön felínt Toldy a pusztabíróban, míg azonban a tulságos hallgatódzás nyegle fiát Petit kevésbé engedte kellő megteremni. Mátyássy és Udvardi jó koldusok voltak Szirmay is sok humorral adta a cigány primást, csak hogy a jóból sok a mi sok; node . . . vásár volt. Általában az egész előadás sikerült.

Kedden okt. 23. „A proletárok” színmű 3 felvonásban. Csiky Gergelytől. — Mint minden Csiky-féle darab, ugy ez is gazdag eszelekvényben és eredeti jellemekben, melyeknek rendes alakítása valóban művészi kezekre vall. A Csiky-darabok előadásánál fődolog, hogy a felvonások s ezekben a jelenetek gyors egymásutánban következzenek, mert a eszelekvény és személyek mennyisége, a nagy dispositio és annak kellő kidomborítása az előadásban hosszabb időt vesznek igénybe, mit a mai előadás is bizonyít, a meny nyiben 11³/₄ órákor mentek haza, ez pedig az élvezetből is sok. Kérjük azért az igazgatósgot, hogy a különben is hosszas darabok gyorsabb lefolyást nyerjenek. — Az előadás összeségében vidéki színpadon megütötte a mértéket, s sikerében Török Berta (Szedervary Kamill), Veresnő (Irén), Toldy (Zátonyi Benezé), Kövessy (Bankó), Kovács Anna (Elza), Lovassy (Tulipán) és Tövölgyi Ilon (Boreza) osztoztak. Szedervary Kamillába több tettetett grandezza kellett volna, hogy a nagyuri csalónó jobban kitűnjék, a részegési jelenetnél azonban már az elaljasodott nő egészen valójában állott előttünk. Mátyássy, Veres, Gyarmathy s a többiek többé kevésbé szerencsével játszották szerepüket, általában az előadás után, mely csaknem 4 óra hosszat vet igénybe a közönség teljes megelégedéssel s azon meggyőződéssel távozott, hogy a jobb sorsot érdemlő szintársulat tömegesebb pártfogás mellett nagyobb mügényű közönséget is képes leendne kielégíteni, mert a pártfogás mellett az anyagi haszon, ezzel a színészeknél a munkakedv s nemesebb ambitio emelkedik.

Csütörtökön okt. 25-én T. Vanzély Irma jutalmánál „Tündérlak Magyarhonban” Szentnétery Zsigmond átirásában. A darab, mely csak egyes tréfák egymásutánja nagyon kevés alakításra való anyagot nyújt a szereplőknek, azért előadása kevesebb fáradsággal is tapsban és nevetésben bőséggel részesíti a színészt, mint azt a mai este be is bizonyította. — Gyuri közbuzár (Gyarmathy) és Maresa (a jutalmozott) a darab központja, a többi személy csak figurans benne; mindketten ugy dalaikkal, mint játékkal a közönség tapsait nyilván érdemelték ki, (habár — Vanzélyt jutalmazva magasabb szerepben szerették volna látni). Egyes megjegyzéseink mégis vannak, melyeket nem hallgathatunk el, ugyanis: nem lehetne-e az evésjelentet némileg megrövidíteni? dalokat valamivel lentebb intonáltatni? mert féltettük tegnap is az énekeseket, hogy a magasabb régiókban a hangjuk eserben hagyja őket, megbicsaklik; végül hogy a duett szépsége a dalnak nem egyhangon való elmondásában, hanem annak szép kíséretében áll, mert az első esetben az erősebb férfi hang gyakran elnyomja a gyengébb női hangot, a második esetben pedig a hangok egymást kiegészítve szépségük tüntetik elő. Kedélyesen játszottak Török Berta, Tövölgyi Ilon, Toldy és Kövessy; Lajos jelenetében egy ízben elkésett, Tövölgyi Ilon pedig játéka rovására sokat mosolygott ok nélkül. Különben a „fél ház” az előadással teljesen meg volt elégedve s az énekeseket több ízben zajosan megtapsolta.

Szerkesztői üzenetek.

P. M. Sorát ejtjük.
K. D. Igéretére számot tartunk.
B. Gy. B. B. Gy. L. Várva várjuk.

Felelős szerkesztő: Bodor István.

Mindenszentek ünnepére!

Alólirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy nálam mindenszentek ünnepére nagy választékban (saját készítményű) művirágokból készült diszes

SÍRKOSZORUK

60 krtól 6 frtig folyton kaphatók. Továbbá: zöld babér- és élő virágokból készült koszorukra megrendelést jutányos árak mellett — időre — szintén elvállalok. Vidéki megrendelések, utánvét mellett pontosan eszközöltetnek. Végre bátorodom a t. cz. közönség figyelmét a művirágokból készült koszorúim megtekintésére felhívni.

Rimaszombat, 1883. október 28-án.

Wikoukal Henrik, városi műkertész.

Arverési hirdetmény.

3123/1883 — A rimaszombati kir. tszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Kaszár Mihály András** végrehajthatónak kisk. **Kaszár Márton, János és András** végrehajtást szenvedő elleni 40 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Szilistye községben fekvő a szilistyei 18. sztkben foglalt kisk. Kaszár Márton, János és Andrást illető felerészére az árverést 369 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi november hó 26-án, délelőtti 10 órakor Szilistye a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni. — Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 36 frt 90 krt készpénzben a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban 1883. október hó 6-án, a rimaszombati kir. tszék mint Tkvihatóság. **Fornét**, kir. tszéki elnök.

Pályázati hirdetmény.

959/1883 sz. — Rimaszombat város „Gizella“ kisedővé intézeténél a **felügyelői** állás halálózás folylán megüresedvén, annak betöltése végett pályázat nyitattik. — Felhivatnak ennelfogva mind azon — helybeli illetőségű kiválóan özvegy nők, kik ezen állást, — melylyel természetben lakás, évi 2 bécsi öl tűzifa, havi 8 frt fizetés van összekötve, — elnyerni ohajttják, hogy ebbeli kérvényeket **f. é. november hó 5-éig** a polgármesteri hivatalnál adják be, mivel az elkésetten beadott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Rimaszombat város rendezett Tanácsának 1883. évi október hó 23-án tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

Arverési hirdetmény.

A nagyrozei kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Pallez Dratvás György** végrehajthatónak özv. **Czirbesz szül. Szivák Anna** örökösei végrehajtást szenvedő elleni a r. sznhai 50. sztkben foglalt 3. hrsz. alatti birtokrészletnek az 1871. évi jun. 3-tól a kielégítésig számítandó 1 frtban megítélt évi haszna s jár. iránti ügyében a nagyrozei kir. járásbírószék területén levő Ratkó város határában fekvő a ratkói 627. sztkben özv. **Fakla Jánosné** szül. **Faluba Zsuzsanna, Faluba András** és kkoru **Faluba Dániel** tulajdonául bevezetett 157. sz. ház. beletek és mellék épületekre az árverést 330 frt 60 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi november hó 29-ik napján d. e. 10 órakor Ratkón a város házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog. Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 33 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt N.-Rözein 1883. évi szept. hó 13. napján. A nagyrozei kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság. **Molitorisz**, kir. járásbíró.

Hirdetmény.

Rimaszombat város cselédeinek a jövő 1884. évre szükséges ruhaneműire az árlejtés f. é. november hó 8-ik napján délutáni 3 órakor fog a számvevői hivatalban megtartatni, — a hol úgy a ruhák részletes kimutatása, mint az árlejtési feltételek megtekinthetők. Bánatpénz 80 frt.

Kelt Rimaszombatban, 1883. évi október 25.

A bizottság nevében

Id. Badinyi Gyula, főkapitány

Arverési hirdetmény.

4274. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Bán István** végrehajthatónak **Fodor Borbála Eszter** kisk. **Fodor István** és **Julianna** végrehajtást szenvedő elleni 313 frt 08 kr tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a Rimaszombati kir. tszék területén levő Uzapanyt községben fekvő az uzapanyi 212. sztkben foglalt Fodor Borbála férj, Fodor Pálné, Fodor Erzsébet, és kisk. Fodor István és Julianna nevéll álló 2/3 urb. telekre az árverést 985 frt 50 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi december hó 21. napján délelőtti 10 órakor Uzapanyton a bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 98 frt 55 kr. készpénzben a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban 1883. évi aug. 1-én, a rimaszombati kir. tszék mint tkvi hatóság. **Fornét**, kir. tszéki elnök.

Arverési hirdetés.

Az uraji közbirtokossági ital- és husmérési jog 1884. január 1-sejétől három évre bérbeadó. Arverési határidő november 1-sejének d. u. 3 órája.

Feltételek alólirott nál megtudhatók.

Csák Károly,

közb. igazgató.

1—2

Őszi és téli évad!

Bevett szokásom szerint mint mindig, úgy mostan is van szerencsém a n. é. közönséget arról értesíteni, hogy a gyári telepekről visszaérkezvén, bevásárlásom eszközele alkalmával szem előtt tartván a kor követelményét, üzletemet, sokoldalúság és választék tekintetében oly magas színvonalra emeltem, hogy városunk és vidéke mindinkább fejlődő jó izlésének minden tekintetben megfelelhettek.

Cikkeimből a következők emelendők legelőnyösebben ki. u. m. a **legdivatosabb ruhakelmék minden szluben és mintázatban, továbbá chevrot-, flanel-, női posztók-, kusan-, eachemir és másféle szövetek, úgy szintén fekete noblesse-, faille-, grosgrain és atlaszszelymek.**

A fehérneműek, mely ezek egyik főágát képezi üzletemnek, a menyiben a legnagyobb menyasszonyi kelengyét összeállítani képes vagyok, a következő:

legjelesebb gyártmányu rumburgi, creasz. hollandi és sziléziái vásznak 1/8 és 1/4 szélességben, legjobb chiffon és gradli, szlmes és fehér asztalneműek, szlmes kanavasz és angiaet, piquet, zsinórozott és flanelbarchet, csipkefügönyök, moult és battist, etair valamint női és férfingek.

Jeles raktáram van minden minőségű **kisobb és nagyobb téli kendőkől, gobelin- és ripsz-ágyterítőkből; jute-, gobelin- és csinvat-butorkelmékből;** vannak továbbá közhasznu ezikkeim, u. m.:

gyapju, jute és plüsch, futo- és lábszőnyegek, takarópokróczalm, eachemir és satainpaplan, kocsitakaró és löpökóczalm.

Uri öltönyökre való gyapjuszövetem a legujabb párizsi és bécsi divatu mintákból állítvák össze, ez ágban szintén a legmagasabb fokú igényeknek is megfelelhettek annyival inkább, mert szabómesterem, a ki ügyes szabása által már eddigelé is kivitta magának nagybecsült megrendelőim meglegedését, egy havi szünetjét a fővárosban tölté, hogy magát a szabászati technikának újabb haladásában is tökéletesítse.

A midőn a n. é. közönség beeses bizalmát továbbra is esedezve maradtam illő tisztelettel

ENGEL ADOLF.

1—*

Arverési hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. **Demjen Andrásné** végrehajthatónak kisk. **Csernok János és Zsuzsanna** végrehajtást szenvedő elleni 15 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Szkáros községben fekvő, a szkárosi 93. sztkben foglalt Csernok János és Zsuzsanna nevéll álló 1/3 urbéri külsőségre az árverést 403 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi december hó 17-ik napján délelőtti 10 órakor Szkáros községben a bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Arverezni szándékozók az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 40 frt 30 krt készpénzben a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban 1883. évi augusztus hó 1-én, a rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság **Fornét**, kir. tszéki elnök.

Van szerencsém az igen tisztelt közönség szives tudomására hozni, miszerint lakásomat Rimaszombatba áttevén, a

hasonszenvi (homöopathicus)

gyógykezelésen kívül még a

foggyógyászatot

is fogom gyakorolni. Ez magába foglalja a fog- és gyökérhuzást, az odvas fogak tömését, fogtisztítást és műfogak a legujabb elvek szerinti betételét.

Vagyontalanokat díjtalanul gyógyítok.

Mély tisztelettel

Rimaszombat, 1883. október 10.

Dr. Véber Ignác,

hasonszenvész és fogorvos.

3—3